

ПРОЕКТ!

**Закон за изменение и допълнение на Закон за управление на
отпадъците**

Обн. - ДВ, бр. 53 от 13.07.2012 г., в сила от 13.07.2012 г.; изм., бр. 66 от 26.07.2013 г., в сила от 26.07.2013 г.; изм., бр. 61 от 25.07.2014 г., с Решение № 11 от 10.07.2014 г. на КС на РБ по к. д. № 2/2013 г.; изм., бр. 98 от 28.11.2014 г., в сила от 28.11.2014 г.; изм., бр. 14 от 20.02.2015 г.

§ 1. Създава се нова т.5 на чл.2 ал.1:

чл.2 ал.1 „т.5 твърдите отпадъци в морските пространства и по Черноморското крайбрежие”

§ 2. В чл.8 ал.1 след думите „Предаването и приемането на производствените, строителните и опасните отпадъци» се добавя «, както и на твърдите отпадъци събрани в морските пространства».

§ 3. Създава се нов чл.12 а:

Чл. 12а. Ал.1 «Първоначалния причинител на отпадъците и притежателите на твърдите отпадъци в морските пространства отговарят за:

1. почистването от твърдите отпадъци в морските пространства;
2. осигуряването на съдове за събиране на отпадъците и транспортирането им до съоръжение за тяхното третиране.

Ал.2 Първоначалния причинител на отпадъците и притежателите на твърдите отпадъци по Черноморското крайбрежие:

1. почистването от твърдите отпадъци по черноморското крайбрежие;
2. осигуряването на съдове за събиране на отпадъците и транспортирането им до съоръжение за тяхното третиране.

Ал.3.Когато територията или акваторията са отдадени на концесия или се поддържат от оператор, за дейностите по предходните алинеи отговарят, концесионера съответно оператора.

Ал.4.Когато лицата по предходните алинеи, не изпълняват задълженията си, държавата за тяхна сметка извършва необходимите действия по управление на отпадъците.

§ 4. В чл.19 ал.3 се създава нова т.16:

чл.19 ал.3 „т.16 координирането на дейностите по управление на твърдите отпадъци в морските пространства и по Черноморското крайбрежие находящи се в морските пространства или крайбрежната зона, прилежащи към съответната община”.

§ 5. В чл.41 се създава нова ал.3

чл.41 „ал.3 Битови или други отпадъци от въздушни, водни и сухоземни транспортни средства, попаднали нерегламентирано в морските пространства и по Черноморското крайбрежие, включително чрез тяхното изоставяне, и нерегламентирано изхвърляне, подлежат на третиране за сметка на съответния превозвач.Превозвача отговаря и за възстановяване на качеството на околната среда и отстраняването на вредите причинени от отпадъците върху околната среда

§ 6. В чл.43 се създава нова ал.7:

чл.43 „ал.7. Изискванията към дейностите по събиране и третиране на твърдите отпадъци в морските пространства и по Черноморското крайбрежие, както и реда и условията за държавно финансиране на тези дейности от държавата се определят с наредба на Министерския съвет.»

§ 7. В чл.49 ал.4 т.1 след думите «до националната територия», се добавя «,включително и относно твърдите отпадъци в морските пространства и по Черноморското крайбрежие, с произход от и извън страната”.

§ 8. В член 55 се създава нова ал.2

Чл. 55 ал.2 „Когато отпадъците се намират в територия или акватория публична държавна собственост и причинителят или държателят не могат да бъдат открити възстановяването на качествата на околната среда се поемат от държавата.Държавата има право на регресен иск, за извършените разходи срещу причинителя или държателя, ако те бъдат открити.”

Досегашната ал.2 става ал.3

§ 9. В чл.113 ал.1 т.1 след думите „на територията на съответната РИОСВ” ,се добавя „, включително в прилежащата акватория и частта от Черноморското крайбрежие.”

§ 10. В чл.115 ал.1 т.2 след думите „управление на отпадъци» се добавя «, включително общ контрол върху управлението на твърдите отпадъци в морските пространства и по Черноморското крайбрежие” .

§ 11. В ДОПЪЛНИТЕЛНИТЕ РАЗПОРЕДБИ на Закона § 1. се създава нов пар.17а със следното съдържание: „ „Твърди отпадъци в морските пространства” са всички устойчиви, произведени или съставени от твърди материали отпадъци, които са изхвърлени, изоставени или попаднали по друг нерегламентиран начин в морските пространства, като тези отпадъци могат да са изцяло или частично потопени в тези пространства. „

§ 12. В ДОПЪЛНИТЕЛНИТЕ РАЗПОРЕДБИ на Закона за управление на отпадъците § 1. се създава нов пар.17б със следното съдържание: „ „Твърди отпадъци по Черноморското крайбрежие” са всички устойчиви, произведени или съставени от твърди материали отпадъци, които са изхвърлени, изоставени или попаднали по друг нерегламентиран начин върху територията или в акваторията на Черноморското крайбрежие.

§ 13. В Закона за морските пространства, вътрешните водни пътища и пристанищата на Република България (обн., ДВ, бр. 12 от 2000 г.; изм., бр. 111 от 2001 г., бр. 24 и 70 от 2004 г., бр. 11 от 2005 г.; Решение № 5 на Конституционния съд от 2005 г. - бр. 45 от 2005 г.; изм., бр. 87, 88, 94, 102 и 104 от 2005 г., бр. 30, 36, 43, 65, 99 и 108 от 2006 г., бр. 41, 54 и 109 от 2007 г., бр. 67, 71, 98 и 108 от 2008 г., бр. 47 и 81 от 2009 г., бр. 61 и 88 от 2010 г., бр. 23 от 2011 г. и бр. 32 от 2012 г.) в чл.53 се създава нова ал.5 със следното съдържание:

чл.53 «ал.5 Управлението на твърдите отпадъци в морските пространства и по Черноморското крайбрежие постъпили от кораби, въздухоплавателни средства, платформи или други изкуствени съоръжения и от брегови източници се осъществява по реда на Закона за управление на отпадъците и подзаконовите нормативните актове по неговото прилагане.

Създава се нова ал.6 със следното съдържание:

чл.53 «ал.6 Координирането и националния контрол над дейностите свързани с управлението на твърдите отпадъци в морските пространства и по Черноморското крайбрежие се осъществява от Министъра на околната среда и водите.»

§ 14. В Закона за устройство на черноморското крайбрежие (Обн. - ДВ, бр. 48 от 15.06.2007 г., в сила от 01.01.2008 г.; изм., бр. 36 от 04.04.2008 г.; изм. и доп., бр. 67 от 29.07.2008 г.; изм., бр. 19 от 13.03.2009 г., в сила от 10.04.2009 г.; изм., бр. 82 от 16.10.2009 г., в

сила от 16.10.2009 г.; изм., бр. 92 от 20.11.2009 г., в сила от 20.11.2009 г.; изм. и доп., бр. 45 от 15.06.2012 г., в сила от 01.09.2012 г.; изм., бр. 82 от 26.10.2012 г., в сила от 26.11.2012 г.; изм. и доп., бр. 27 от 15.03.2013 г.; изм., бр. 28 от 19.03.2013 г.; изм., бр. 66 от 26.07.2013 г., в сила от 26.07.2013 г.; изм., бр. 105 от 06.12.2013 г. с Решение № 12 от 28.11.2013 г. на КС на РБ по к.д. № 9/2013 г.; изм. и доп., бр. 40 от 13.05.2014 г.; изм., бр. 98 от 28.11.2014 г., в сила от 28.11.2014 г.; изм., бр. 9 от 03.02.2015 г., в сила от 03.02.2015 г.; изм., бр. 61 от 11.08.2015 г.) в чл.10 се създава ал.5 със следното съдържание:

чл.10 ал.5 „На територията на морския плаж задължително се създава инфраструктура за реализирането на събиране и транспортиране на твърдите отпадъци в морските пространства и по Черноморското крайбрежие от територията на плажа и прилежащата акватория”. Посочената инфраструктурата се създава и поддържа от концесионера, а когато такъв не е определен от съответната община”.Концесионерите и общините имат право на държавно подпомагане за извършването на дейностите по тази алинея.”

В чл.22а ал.3 т.5 след думите «обявени за неохраняеми» се добавя «, а така също и от прилежащата акватория, както и за изграждане на инфраструктура за събирането и транспортирането на твърдите отпадъци в морските пространства и по Черноморското крайбрежие.

§ 15. Всички подзаконовни нормативни актове по приложението на закона се приемат в срок 6 месеца от обнародването на закона.

Законът е приет от 43-ото Народно събрание на
2015 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

МОТИВИ

към проекта на Закон за изменение и допълнение на Закон за управление на отпадъците

I. Законопроектът има за цел оптимизиране на законовата рамка на управлението на твърдите отпадъци в морските пространства и по Черноморското крайбрежие. Предложените изменения и допълнения са насочени към отстраняване на най-съществените законови пречки и препятствия, пред реализирането на ефективното управление на

твърдите отпадъци в морските пространства и по Черноморското крайбрежие .

II. Основни причини за бързото разрастване и задълбочаването на проблемите с твърдите отпадъци в морската среда и по крайбрежието са основно безпрецедентния антропогенен натиск върху крайбрежната зона и морската среда. При поставянето на проблема ясно се разграничават наземно-базираните източници от морско-базираните или морските източници, като екологичния натиск на първите е преобладаващ.

В редица изследвания , включително в международен аспект се посочва че преобладаващите източници на замърсяване са от наземно разположени източници, като делът на тези източници от сушата достига до 80% от общото количество генерирани и постъпили в морската среда твърди отпадъци.

Съответно по отношение на т.н. морски източници /морски транспорт, риболов/ -процента на генерирани и постъпили в морската среда твърди отпадъци достига 20%.

По отношение на тези морски източници, особено внимание трябва да се отдели на излезлите от употреба изгубени или изоставени рибарски принадлежности и в частност рибарски мрежи, които се явяват съществен рисков фактор по отношение опазването на морските бозайници.

При постановката на проблема с твърдите отпадъци не можем да не засегнем и въпроса за състава на твърдите отпадъци в морската среда и по крайбрежието. Съгласно редица данни и проучвания над 80% е делът отпадъците съставени и ли съдържащи пластмаси или други полимерни устойчиви материали.

Възможностите на крайбрежната зона за осигуряване на качеството на живот, като например развитието на морската търговия и риболова са привличали хората в различните епохи.

В тази насока не е случайно че в крайбрежните райони е налице голяма концентрация на население и развитието на разнообразни икономически дейности. Проблема с отпадъците в морската среда и по крайбрежието е част от по-широкия проблем на управлението на твърдите отпадъци.

Тези проблеми са тясно свързани и с други аспекти на опазването на околната среда, като опазването на водите опазването на почвите, опазването на човешкото здраве, както и в цялост с прилагането на принципите на устойчивото развитие.

Тези отпадъци същевременно съставляват проблем не само за Черно море, но посредством водните и въздушните течения причиняват и трансгранично замърсяване на околните райони, например в басейна на Средиземно море.

Черноморските държави включително и Република България, са страни по няколко конвенции и международни споразумения, които са свързани с управлението и намаляването на отпадъците в морската среда, като например регионланата Конвенция за опазване на Черно море от замърсяване, заедно с протоколите, към нея съответно:

Протокол за опазване на морската среда на Черно море от замърсяване от източници, разположени на сушата, Протокол за сътрудничество в борбата със замърсяването на морската среда в борбата със замърсяването на морската среда на Черно море с нефт и други вредни вещества при извънредни произшествия, Протокол за опазване на морската среда на Черно море от замърсяване чрез дъмпинг, както и допълнително подписания Протокол за опазване на биологичното и ландшафтното разнообразие на Черно море към Конвенцията за опазване на Черно море от замърсяване от 14 Юни 2002 г.; Международна конвенция за предотвратяване на замърсяването от кораби, 1973, изменена с протокол от 1978 г. (MARPOL 73/78) и с Протокол от 1997 г., които са ратифицирани от шестте черноморски държави, както и базовата Конвенция за предотвратяване на замърсяването на морската среда от преднамерено изхвърляне на отпадъци и други материали от 1972 г., както е изменена Протокол от 1996 г. към Конвенцията за предотвратяване на замърсяването на морската среда от преднамерено изхвърляне на отпадъци и други материали от 1972 г.

Ограничаването на достъпа да услуги по сметосъбиране води до появата на нерегламентирани сметища, като голяма част от тях са в близост до морето и до други водни обекти, които са свързани с морето.

Въздушните и водните течения пренасят натрупаните твърди отпадъци и периодично „почистват”, тези сметища, като крайната дестинация е отново морската среда.

Разбира се тук става въпрос и за правната и екологична култура на населението и компетентните органи, както и за устойчиви стереотипи по отношение въпроса за управлението на отпадъците, където се констатира феномена на локалния подход и свързаната с него екстернализация и алиенация по отношение на отпадъците.

Съществена слабост на системата е и negliжирането на ролята на общините които нямат съществени в морските пространства и имат ограничени правомощия по плажовете, а като цяло на територията на Черноморското крайбрежие разполагат със спорна компетентност, доколкото то се явява наред с морските пространства изключителна или публична държавна собственост.

В същото време именно на общините е възложена основната тежест по управлението на твърдите отпадъци, включително тяхното събиране, транспортиране и обезвреждане.

Мотивацията на общините и ограничаването на правомощията им се допълва и от факта че голяма част от отпадъците се генерират извън тяхната територия и са с неустановен причинител, като голяма част са и с трансграничен произход.

III. В международната практика, например в Конвенцията за предотвратяване на замърсяването на морската среда от преднамерено изхвърляне на отпадъци и други материали от 1972 г. включително и актовете на Европейския съюз, например в Директива 2008/56/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 17 юни 2008 година за създаване на рамка за действие на Общността в областта на политиката за морска среда (Рамкова директива за морска стратегия) (текст от значение за ЕИП)Обн. L ОВ. бр.164 от 25 Юни 2008г. отпадъците са определени като "marine litter" или "marine debris"

Тъй като липсва специфичен термин, който да възпроизвежда точно това понятие, в различните документи са налице различни преводи, повече или по-малко удачни - «морски отпадъци», «морски отломки», «морски отпадъци и вещества», «отпадъци в морската среда» .

Належащо е да се приемат единни определения за тези отпадъци които в зависимост от мястото на тяхното ситуиране, могат да бъдат «твърди отпадъци в морските пространства» и твърди отпадъци по Черноморското крайбрежие» .

Посочените отпадъци въпреки че са ситуирани в различна среда, са пряко свързани и осглед на различните природни и антропогенни фактори, ммогат дифузно да преминават от една точка в друга, съответно от крайбрежнатата територия в акваторията или обратно.

Поради тези обстоятелства е належащо тези отпадъци да бъдат разглеждани и нормативно регулирани, като две групи отпадъци, неразделно свързани една с друга, които не могат да се регулират разделно. .

IV. От изложените аргументи следва, че е належащо едно първично уреждане на проблемите свързани с този тип отпадъци, като с предложението законопроект се извършва такова основно преуреждане на тази материя, като се създава основа за ефективното управление на този тип отпадъци и се въведат ясни правила и критерии за неговото реализиране.

Подробното регулиране следва да се уреди в последващи подзаконови актове, и в частност с наредба.

С оглед на важността на въпросите свързани с управлението на този тип отпадъци, наредбата следва да се издаде от Министерски съвет.

V. Измененията в основния акт Закона за управление на отпадъците необходимостта от цялостно усъвършенстването на правната уредба свързана с управлението на твърдите отпадъци в морските пространства и по Черноморското крайбрежие налагат изменения и в други нормативни актове и в частност в Закона за морските пространства, вътрешните водни пътища и пристанищата на Република България и в Закона за устройство на черноморското крайбрежие.

VI. В своята цялост предложеният законопроект регламентира един изцяло усъвършенстван механизъм на осъществяване на управлението на твърдите отпадъци в морските пространства и по Черноморското крайбрежие.

Прилагането на предложените с настоящия Закон за изменение и допълнение на Закона за управление на отпадъците, изменения и допълнения не изискват ангажирането на допълнителни финансови или други средства, а съдържанието му не противоречи на норми от правото на Европейския съюз.

София,2015г.

ВНОСИТЕЛ/И:.....